

підприємством, елементами механізму якого є організаційно-структурне забезпечення, оптимізація процесів надання туристичних послуг на вітчизняному та міжнародному ринках.

Список використаних джерел

1. Андрушків Б.М. Модернізація підприємств як конкурентна перевага організаційно-економічного розвитку / Б.М. Андрушків // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Випуск 3. – С. 198 – 203.

2. Нижник А.Ю. Шляхи досягнення конкурентоспроможності підприємств за сучасних умов поглиблення конкуренції / А.Ю. Нижник // Вісник Хмельницького національного університету. – № 2 (222). – Том 1. – 2015. – С. 21–23.

3. Офіційний сайт Світової організації торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.wto.org>

УДК 338.486.5(043.2)

Папп В.В., Ольшаківська Г.В.
Мукачівський державний університет
pappvv@mail.msu.edu.ua

ПРОГНОЗУВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ

Прогноз являє собою науково обґрунтоване судження про можливі варіанти стану об'єкта в майбутньому (прогнозованому) періоді, а горизонт прогнозу – це термін, на який визначається прогноз. Виділяють короткостроковий і довгостроковий прогноз. Довгостроковий прогноз виявляється не завжди точним і виправданим; він необхідний в основному при визначенні стратегії розвитку фірми. Короткостроковий кон'юнктурний прогноз є більш точним, на його базі будують тактику ринкової поведінки фірми.

Короткостроковими прогнозами ринку постійно користуються всі без винятку фірми. У розробці цих прогнозів зайняті сотні дослідницьких та консультаційних центрів у багатьох країнах. Будь прогноз цінний, в тому числі і не виправданою. У цьому випадку необхідно проаналізувати причину, по якій прогноз не виправдався, і вжити заходів, щоб помилка не повторилася.

Дослідження системи прогнозування туристичного ринку передбачає виявлення кола факторів та чинників, що в даний час найсуттєвіше впливають на формування попиту та пропозиції на внутрішньому та міжнародному ринках (в залежності від масштабів та напрямку діяльності), визначення сили та напрямку їх впливу з метою прогнозування кон'юнктурних змін. Саме природа туристичної індустрії зумовлює низький рівень надійності прогнозів різних подій у ній, все залежить від великої кількості факторів, значна частина яких некерована. При цьому ймовірність загального ризику мультиплікативно залежить від вірогідностей кожного з факторів.

Основними групами чинників прогнозування розвитку туризму є:

- мотиваційні (психологічні фактори, які впливають на вибір мети подорожі, час та певні регіони. Тобто потреби, стереотипи, цінності, тощо);
- географічні (особливості фізико-, економіко-, політико-географічного положення країн та регіонів, необхідність налагодження зв'язків між ними);
- політичні (стабільна політична ситуація);
- розвиток науково-технічного потенціалу;
- соціальні (демографічні та міграційні процеси, розвиток суспільних відносин);
- економічні (розвиток економіки);
- екологічні (стан навколишнього середовища, придатного для проживання та відпочинку людей) [2].

Тип прогнозу обирають за часом (оперативний, короткотерміновий) та/або за територіальним обсягом: державний, регіональний, місцевий і т.д. На мікрорівні прогнозування розвитку туризму передбачають короткотермінові

коливання, зміни співвідношення попиту/пропозиції, що впливають на діяльність суб'єктів туристичного ринку, на макрорівні – середньо- та довгострокові тенденції розвитку туристичного ринку, які враховуються в стратегії соціально-економічного розвитку.

На систему прогнозування туристичного ринку суттєво впливає ступінь державного регулювання ринкової діяльності взагалі та туристична політика держави на ринку туристичних послуг, розвиненість ринкових структур та механізмів. Цим визначаються умови конкуренції та бар'єри виходу на ринок, комерційні умови реалізації туристичних послуг та товарів. Нерівномірність перебігу туристичного процесу призводить до відносної поляризації як компонентної, так і територіальної структур.

Важливим нині є встановлення рівня надійності прогнозів та отримання соціально-економічної оцінки їх реалізації, розрахунок економічної, бюджетної, комерційної, соціальної ефективності. Визначаються методи врахування невизначеностей шляхом перевірки стійкості прогнозу (особливо до зміни зовнішніх факторів), формалізацією описання невизначеностей, корегуванням параметрів прогнозу. Вводиться поняття граничних (допустимих) значень вибраних параметрів. Організаційно-економічний механізм реалізації проекту прогнозування, пов'язаного з ризиком, повинен включати специфічні елементи, які дозволяють знизити ризик або зменшити пов'язані з ним негативні наслідки.

Всесвітнім економічним форумом опубліковано рейтинг країн світу за Індексом конкурентоспроможності у сфері подорожей та туризму 2017 року. Дослідження проводиться за співпраці із рядом міжнародних організацій (Всесвітньою туристичною організацією (UNWTO), Всесвітньою Радою з подорожей і туризму (WTTC), Міжнародною асоціацією повітряного транспорту (IATA), Міжнародним союзом охорони природи (IUCN) тощо).

Індекс конкурентоспроможності країн у сфері подорожей та туризму формується на підставі ряду показників, які згруповано у чотирнадцять складових і об'єднано у чотири субіндекси, що характеризують сприятливість середовища в країні для розвитку туризму, державну політику, інфраструктуру

та наявні природні, культурні ресурси. Аналіз показників рейтингу дає можливість оцінити конкурентоспроможність в індустрії туризму та визначити перешкоди, які заважають сталому розвитку. У 2017 році рейтинг охопив 136 країн світу. Перше місце у рейтингу посіла Іспанія. До лідируючої десятки увійшли Франція, Німеччина, Японія, Великобританія, США, Австралія, Італія, Канада та Швейцарія. Україна отримала оцінку в 3,5 бали із семи можливих, опинилась на 88 місці [3].

Список використаних джерел

1. Барометр міжнародного туризму ЮНВТО [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mkt.unwto.org/en/content/tourism-highlights>
2. Туризм в системі пріоритетів регіонального розвитку: Монографія / [За ред. проф. В.В. Александрова]. – Х.: ХНУ імені Каразіна, 2010. – 268 с.
3. UNWTO World Tourism Barometer. – January 2017. – Vol.15 [Electronic source]. – Access mode: <http://mkt.unwto.org/barometer>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>